

РЕШЕНИЕ

№ 54

гр.София , 12 юни 2018 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ВЪРХОВНИЯТ КАСАЦИОНЕН СЪД НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ, трето наказателно отделение, в открито съдебно заседание на двадесети март две хиляди и осемнадесета година, в състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: ДАНИЕЛА АТАНАСОВА
ЧЛЕНОВЕ: АНТОАНЕТА ДАНОВА
МИЛЕНА ПАНЕВА

при участието на секретаря Невена Пелова
и прокурора от ВКП Атанас Гебрев
след като изслуша докладваното от съдия ДАНОВА наказателно дело № 167/2018 г. и ,
за да се произнесе, взе предвид следното:

Производството е образувано по касационна жалба, депозирана от подсъдимия А. В. С., чрез защитника му адв.К., срещу решение №542 от 06.12.2017 г., постановено по внохд №1041/2017 г. по описа на Софийски апелативен съд.

В жалбата се релевират касационните основания по чл.348 ал.1 т.1 и 2 от НПК. Оплакването за допуснати съществени процесуални нарушения се свързва с неправилно приобщаване на свидетелски показания от досъдебното производство, с оглед липса на основанията по чл.281 ал.4 във вр.с ал.1 пр.2 от НПК. На следващо място- оспорва се доказателствената стойност на протокола за доброволно предаване и се излагат съображения за обективна и субективна несъставомерност на инкриминираното престъпление. Изразява се несъгласие с приетото от въззивния съд за липсата на съмнения относно вменяемостта на подсъдимия. Прави се искане за отмяна на въззивното решение и оправдаване на А. С..

В съдебното заседание пред ВКС, защитникът на подсъдимия адв.К., поддържа жалбата и моли да бъде уважена по изложените в нея съображения и с направените искания. Акцентира на неправилното приобщаване на показанията на св.Х. и св.П. от досъдебното производство, както и на процесната банкнотата като веществено доказателство по делото.

Представителят на Върховната касационна прокуратура изразява становище за неоснователност на касационната жалба, поради което предлага да бъде оставена без уважение. Счита, че не са налице претендираните касационни основания, които да послужат за ревизия на атакуваното съдебно решение.

Върховният касационен съд след като обсъди основанията, изложени в касационната жалба, становището на страните в съдебното заседание и след проверка на материалите по делото, в рамките на правомощията си, намери за установено следното:

С присъда №3213 от 12.06.2017 г., постановена по нхд №144/2017 г., Благоевградски окръжен съд е признал подсъдимия А. В. С. за виновен в това, че на 13.01.2017 г., на КПП [населено място] е направил опит да даде подкуп в размер на 10 лева на полицейски орган, за да не извърши действия по служба, а именно да не извърши документална проверка на л.а. "марка", поради което и на основание чл.304а пр.3 във вр.с чл.304 ал.1 пр.3 във вр.с чл.18 ал.1 и чл.54 от НК го е осъдил на шест месеца лишаване от свобода, чието изтърпяване на основание чл.66 ал.1 от НК е отложил с изпитателен срок от три години и глоба в размер на 1000 лева, като го е оправдал по първоначално повдигнатото му обвинение.

На основание чл.307а от НК в полза на държавата е отнет предмета на престъплението.

С присъдата са възложени в тежест на подсъдимия и направените по делото разноси.

По жалба на подсъдимия, пред Софийски апелативен съд е било образувано внохд №1041/2017 г., приключило с решение №542 от 06.12.2017 г., с което първоинстанционната присъда е била потвърдена изцяло.

Касационната жалба е НЕОСНОВАТЕЛНА.

В правомощията на касационната инстанция е да провери дали са допуснати нарушения на процесуалните правила, свързани със събирането и оценката на доказателствата, начина на формиране на вътрешното убеждение на контролирания съд и правилното приложение на закона в рамките на установените фактически положения. По настоящето дело не се констатира такива съществени нарушения на процесуалните правила във връзка с доказателствената дейност на апелативния съд, които да поставят под съмнение правилността на формиране на вътрешното му убеждение при изпълнение на задълженията му за всестранно и пълно изследване на обстоятелствата по делото.

По отношение твърдението на защитата за неправилно прочитане на показанията от досъдебното производство, депозираните от свидетелите-полицейски служители П. и Х., съответно незаконосъобразното им приобщаване към доказателствената съвкупност, стояща в основата на приетите по делото факти, настоящият касационен състав, намира следното:

Не установява допуснати от първостепенния съд нарушения на процесуалния закон при прочитане на части от показанията на св.В. П., дадени на досъдебното производство. ОС-Благоевград е приел, че по отношение на един от релевантните за правилното решаване на делото факти /причината, поради която подсъдимият е дал подкуп/, е налице противоречие в заявеното от св.В. П. пред съда и пред водещия разследването. При това положение, съдът е изпълнил задължението си да констатира противоречие между несъответстващата доказателствена информация, след което да изясни достоверността ѝ. Действително първостепенният съд не е направил опит да констатира противоречие на основание чл.281 ал.5 от НПК, като прикани страните да дадат съгласие за прочитане на показанията на свидетеля от досъдебното производство и при липса на такова, едва тогава да пристъпи към приложение на процесуалния ред по чл.281 ал.4 от НПК. Директното приложение на хипотезата на чл.281 ал.4 от НПК не представлява процесуално нарушение от категорията на съществени, тъй като никога не води до накърняване правото на защита на подсъдимото лице, поради наличие на ограничението по чл.281 ал.8 от НПК. Все в тази връзка, ВКС намира за нужно да отбележи, че в конкретния случай изобщо не е било необходимо констатиране на противоречия, тъй като изискването на закона противоречията да са съществени, не е било изпълнено. Действително налице е известно несъответствие по отношение на коментирания факт в заявеното от свидетеля П. при проведените му в хода на наказателното производство два разпита, но тези несъответствия в никакъв случай не са съществени, доколкото свидетелят винаги е твърдял, че дадения подкуп е свързан с желанието на подсъдимия да не се извършва полицейска проверка, тъй като няма документи за автомобила.

Що се отнася до показанията на св.С. Х., ВКС констатира, че основанието по чл.281 ал.4 във вр.с ал.1 т.2 пр.2 от НПК, на което са прочетени части от показанията му от досъдебното производство, е незаконосъобразно избрано от съда. Между заявеното от свидетеля пред съда и пред водещия разследването по отношение съществения факт- за какво подсъдимият е дал сумата от 10 лв., са налице противоречия. За този факт свидетелят не е демонстрирал липса на спомен, за да е приложим чл.281 ал.1 т.2 пр.2 от НПК. Ето защо, ОС-Благоевград е следвало да приобщи информацията, предоставена от свидетеля на досъдебното производство на основание чл.284 ал.4 във вр.с ал.1 т.1 от НПК. Независимо от този недостатък, няма пречка показанията на св.Х. от досъдебното производство да бъдат ползвани, доколкото са били налице основания за тяхното прочитане, което фактически е било сторено, макар и не на точното правно основание. Касационният съдебен състав не възприема посоченото от апелативния съд на стр.28 от съд. дело, че прилагането на разпоредбата на чл.281 ал.4 във вр.с ал.1 т.2 от НПК „не изисква непременно свидетелят да заяви изрично своята липса на спомен, защото той може и да не разбере, че не помни определен факт, а да бъде констатирано от съда при невъзпроизвеждане на този факт или при отговор на въпрос, свързан с този факт“. За да бъдат прочетени показания на основание чл.281 ал.1 т.2 пр.2 от НПК е необходимо да е налице твърдение на свидетеля, че не си спомня определен/и факт/и. Това означава, че на зададен от съда въпрос, свидетелят е отговорил, че няма спомен за фактите, за които е запитан. Абсолютно недопустимо е решаващият орган да предполага липсата на спомен у свидетеля, когато той пропуска да спомене за определени факти по време на свободния си разказ и въз основа на това да предприема прочитане на показанията му на основание чл.281 ал.1 т.2 пр.2 от НПК.

На следващо място вещественото доказателство банкнота от 10 лева е била приобщена към материалите по делото чрез протокол за доброволно предаване. От него се установява, че свидетелят В. П. е предал на водещия разследването един брой банкнота с номинал 10 лв., серия/серия/ и №/номер/. След като подсъдимият е прекъснал фактическата си власт върху предмета на подкупа- процесната банкнота, оставяйки го върху капака на полицейския автомобил и тази банкнота е била предназначена за полицейските служители, не съществува пречка всеки един от тях двамата- П. или Х. да го предаде на водещия разследването, което действие резонно е оформено като протокол за доброволно предаване. В хода на съдебното следствие пред първоинстанционния съд, коментираният процесуален документ е бил предявен на св.П., който е потвърдил както истинността на отразените в него констатации, така и положения подпис. Именно описаната в протокола за доброволно предаване банкнота е и приложената като веществено доказателство по делото. Единствено обстоятелството, че протоколът за доброволно предаване е изготвен в РПУ, а не на местопрестъплението, не води до извод за неговото опорочаване и до дискредитиране на достоверността на извършеното действие по предаване на банкнотата от св.П. на органа на досъдебното производство.

Въпросът за вменяемостта на подсъдимия С. е поставян на вниманието както на първоинстанционния съд, така и на въззивната инстанция. Приетото от АС-София за липса на съмнения относно вменяемостта на подсъдимия към момента на извършване на деянието, се споделя от ВКС. Целенасоченото и логично поведение на подсъдимия, свързано с търсене на липсващите документи, упоритите опити да предаде парични средства първо на единия полицаи, а след това и на другия, и в крайна сметка оставянето на банкнотата върху капака на автомобила, както и артикулирането на причината, поради която дава подкупа, която е в съответствие с основанието, на което впоследствие е бил издаден фиш на водача на превозното средство, не обосновават съмнение относно вменяемостта му, което да наложи назначаването на съдебно-психиатрична експертиза. Отделно от това, по делото липсват данни за предишни психиатрични страдания у подсъдимия, което поначало би могло да обуслови назначаването на такова експертно изследване.

По-нататък, не се констатира касационното основание по чл.348 ал.1 т.1 от НПК. Установените от решаващите съдилища фактически обстоятелства правилно са били подведени под нормата на чл.304а пр.3 във вр.с чл.304 ал.1 пр.3 във вр.с чл.18 ал.1 от НК. Въззивната инстанция подробно е обосновала в мотивите на решението си /л.28-29 от съд.дело/ обективната и субективна съставомерност на престъплението, за което подсъдимият е признат за виновен. Изложила е съображения относно специалното качество на получателите на подкупа; формата на изпълнителното деяние; предмета на подкупа; действията, които са били включени в служебните задължения на полицейските служители и за чието неизвършване С. е дал паричната сума; субективната страна на престъплението.

ВКС не се съгласява единствено с виждането на апелативния съд, че в конкретния случай се касае за довършено престъпление подкуп, а не за довършен опит, както правилно е приел ОС-Благоевград.

Пълното осъществяване на подкупа предполага две насрещни прояви: даване и приемане. Съгласно т.3 от ППВС №8/81 г., подкупът е двустранна сделка, която се извършва с користна цел и е свързана със службата на длъжностното лице. Тъй като противоречи на закона и е обявена за престъпление, тя е нищожна. Принципно, за да е налице сделка е необходимо постигане на съглашение между две или повече лица, за да се създаде, уреди или унищожи една правна връзка между тях. Това означава, че е необходимо да бъде постигнато съгласие между даващият подкупа и приемащия го, както по отношение предмета на престъплението, така и относно съдържанието на действието или бездействието по служба, когато дара или облагата се дават за бъдещо действие или бездействие /в този смисъл т.14 от ППВС №8/81 г./. Всъщност изпълнителното деяние „приеме“, наред с реалното получаване на наследващия се дар или облага съдържа в себе си и съгласието на длъжностното лице да го вземе. Ако липсва такова съгласие, в какъвто смисъл са фактите по настоящето дело, престъплението подкуп няма как да бъде довършено, поради липсата на една от двете насрещни прояви, а именно „приемане“. Ето защо, даването на подкуп, при липса на съгласие за неговото приемане от полицейския орган, следва да се квалифицира като опит чл.304а във вр. с чл.304 ал. 1 във вр.с чл.18 ал.1 от НК. В заключение, след като между субектите на активния и пасивен подкуп, съгласно ППВС, следва да е налице съгласие относно съдържанието на действието или бездействието, което длъжностното лице следва да извърши, на още по-голямо основание следва да е налице съгласие между тях, за това, че длъжностното лице ще получи наследващ се нему дар, заради бъдещото му неправомерно поведение по служба, от което пък субектът на активния подкуп ще се домогне до някакво благоприятно положение като следствие от тази дейност по служба /в този смисъл Р №152/2017 г. по н.д. №325/2017 г. на Второ н.о; Р №134 от 07.03.2013 г. по н.д. 239/2013 г. на Трето н.о/.

С оглед на изложеното, ВКС прие, че не са налице претендираните касационни основания по чл.348 ал.1 т.1 и т.2 от НПК, поради което намери, че жалбата следва да бъде оставена без уважение, а атакуваното съдебно решение- в сила.

Водим от горното и на основание чл.354 ал.1 т.1 от НПК, ВЪРХОВНИЯТ КАСАЦИОНЕН СЪД, Трето н.о.

Р Е Ш И :

ОСТАВЯ В СИЛА решение №542 от 06.12.2007 г., постановено по внохд №1041/2017 г. по описа на Софийски апелативен съд, НО.

РЕШЕНИЕТО не може да се обжалва.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ЧЛЕНОВЕ:1/